

nationale arbeidsraad

ADVIES Nr. 1.344

Zitting van vrijdag 20 april 2001

NAP werkgelegenheid 2001

x x x

1.851 -1.

A D V I E S Nr. 1.344

Onderwerp : NAP werkgelegenheid 2001

Mevrouw L. ONKELINX, minister van Werkgelegenheid, heeft bij brief van 30 maart 2001 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over het ontwerp van nationaal actieplan (NAP) in het kader van de richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001.

De toegezonden versie is de definitieve versie die in laatste lezing werd goedgekeurd door de federale en gefedereerde entiteiten en die aan de ministerraad van 20 april 2001 zal worden voorgelegd.

Zij omvat de delen A en B van het ontwerp, die respectievelijk handelen over :

- de economische context en het institutionele kader waarin het NAP 2001 past, alsook de maatregelen als antwoord op de horizontale richtsnoeren;

- de maatregelen die de andere Europese richtsnoeren voor werkgelegenheid in Belgisch recht omzetten.

De bespreking van dit punt werd toevertrouwd aan de werkgroep NAP die op initiatief van het Bureau binnen de commissie Europa werd opgericht.

Op verslag van deze werkgroep heeft de Raad op 20 april 2001 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INLEIDING

Mevrouw L. ONKELINX, minister van Werkgelegenheid, heeft bij brief van 30 maart 2001 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over het ontwerp van nationaal actieplan (NAP) in het kader van de richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001.

De toegezonden versie is de definitieve versie die in laatste lezing werd goedgekeurd door de federale en gefedereerde entiteiten en die aan de minister-raad van 20 april 2001 zal worden voorgelegd.

Zij omvat de delen A en B van het ontwerp, die respectievelijk handelen over :

- de economische context en het institutionele kader waarin het NAP 2001 past, als ook de maatregelen als antwoord op de horizontale richtsnoeren;
- de maatregelen die de andere Europese richtsnoeren voor werkgelegenheid in Belgisch recht omzetten.

Dit deel neemt de pijlers over die de structuur van de richtsnoeren vormen en behandelt achtereenvolgens de vraagstukken inzake :

- inzetbaarheid;
- ondernemerschap;
- aanpassingsvermogen;
- gelijke kansen.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. Retroacta

De Raad acht het nuttig eerst even terug te komen op de werkzaamheden die aan deze aanhangigmaking voorafgingen.

Hij herinnert er immers aan dat de specifieke kenmerken van het Europese proces inzake coördinatie van het werkgelegenheidsbeleid en in het bijzonder de uiterst strikte termijnen die de regering ten opzichte van de Europese instanties in acht moet nemen, hem ertoe gebracht hebben de geschikteste manier te zoeken om bij de opstelling van het NAP 2001 te worden betrokken; hij heeft ten slotte gekozen voor een originele doortastende en informele procedure, in nauwe samenwerking met de vertegenwoordigers van de minister van Werkgelegenheid.

In het kader van deze procedure heeft de Raad een eerste voorafgaand onderzoek gewijd aan de voorlopige gecoördineerde versie van de verschillende delen (of pijlers) van het NAP; de ontwerp teksten werden hem immers toegezonden naarmate ze door het kabinet van de minister van Werkgelegenheid werden opgesteld.

Dit eerste voorafgaande onderzoek heeft geresulteerd in brieven die de Raad aan de minister van Werkgelegenheid heeft gestuurd, nl. een eerste brief van 14 maart 2001 over de eerste pijler en een tweede brief van 20 maart 2001 over het algemene deel en de laatste drie pijlers, waarin de Raad het ontwerp van NAP 2001 steunt met het oog op de voorlegging ervan aan de Europese instanties.

De opmerkingen die daarbij geformuleerd werden, gaan in hoofdzaak over :

- de structuur van de voorlopige tekst;
- de duidelijkheid van de globale strategie en de rol van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten in het kader van de aangegeven maatregelen;
- de concrete betrokkenheid van de sociale partners bij de uitgestippelde strategie.

Een afschrift van de twee brieven is als bijlage bij dit advies opgenomen.

B. Onderzoek van het ontwerp van NAP 2001

Zoals in de brief van 14 maart 2001 werd vermeld, wil de Raad met dit advies zijn eerste voorafgaande en afzonderlijke onderzoek afsluiten omtrent de gecoördineerde voorlopige versies met betrekking tot het algemene deel (deel A) en de verschillende pijlers van het NAP 2001.

In essentie spreekt hij zich enerzijds uit over de ontwerptekst in zijn geheel en gaat hij anderzijds na in hoeverre dit ontwerp tegemoetkomt aan de bekommelingen die hij in de voornoemde brieven van 14 en 20 maart 2001 heeft geformuleerd.

Hij wijst er ten slotte op dat dit advies geen afbreuk doet aan het oordeel dat hij eventueel zal moeten vellen over de opportuniteit van de maatregelen die in het NAP werkgelegenheid 2001 worden aangekondigd en waarover hij later zou worden geraadpleegd in het kader van specifieke adviesaanvragen.

1. Betrokkenheid van de Raad bij het proces tot opstelling van het NAP 2001

De Raad spreekt zijn voldoening uit over het feit dat hij om advies werd verzocht en over de procedure die in het kader van deze raadpleging werd gevolgd.

Hij merkt in de eerste plaats op dat deze adviesaanvraag voorafgaat aan het onderzoek van het NAP door de ministerraad en dat het dus niet, zoals in het verleden, gaat om een goedgekeurde tekst die reeds aan de Europese instanties werd bezorgd.

Hij constateert bovendien dat hij wordt geraadpleegd aan het eind van een procedure waaraan de sociale partners hebben kunnen bijdragen. Hij is dienaangaande tevreden over de samenwerking met de vertegenwoordigers van de minister van Werkgelegenheid tijdens de hele fase ter voorbereiding van de teksten.

Het gaat volgens de Raad immers om elementen waaruit zijn effectieve bijdrage aan de uitwerking van het NAP blijkt en waarmee op passende wijze wordt ingespeeld op een verzoek dat de Europese instellingen herhaaldelijk hebben geformuleerd en waar hij volledig achter staat, nl. dat de sociale partners meer worden betrokken bij de implementatie van de richtsnoeren voor werkgelegenheid op nationaal niveau.

2. Thematisch onderzoek van het definitieve ontwerp van NAP 2001

a. Wat de structuur van de tekst betreft

De Raad wijst op de opmerkelijke verbetering van het definitieve ontwerp qua overzichtelijkheid en leesbaarheid, vergeleken met de vorige versies die hij heeft kunnen onderzoeken.

Het NAP 2001 is volgens hem in zijn totaliteit een afdoend, evenwichtig en samenhangend antwoord op de Europese richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001.

De Raad herinnert evenwel aan het feit dat het voor hem, ter wille van de bruikbaarheid van het document, belangrijk is dat een structuur wordt aangenomen die het systematisch mogelijk maakt de maatregelen van het NAP chronologisch te kunnen onderscheiden.

Aan de hand van een dergelijke structuur zou immers kunnen worden nagegaan in hoeverre de vroegere NAP's gerealiseerd werden en zouden de nieuwe goedgekeurde krachtlijnen van het werkgelegenheidsbeleid, als antwoord op de jongste Europese richtsnoeren, op conceptueel vlak beter in het licht kunnen worden gesteld.

Dit element zou volgens hem zeker versterkt moeten worden in het kader van de uitwerking van het NAP 2002, zodat een en ander nog leesbaarder en begrijpelijker wordt.

b. Wat de globale strategie en de samenhang van de acties van de verschillende bevoegde beleidsniveaus betreft

De Raad constateert dat punt A.2.a. van het ontwerp ingaat op de in België gevolgde globale strategie om tegemoet te komen aan de op Europees niveau vastgestelde doelstellingen inzake werkgelegenheid.

Hij merkt verder op dat punt A.2.c. de rol van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten in het kader van deze strategie duidelijk maakt en wijst op het feit dat de complementariteit van het beleid dat op de verschillende niveaus wordt gevoerd en waarvan de vermelde samenwerkingsakkoorden voorbeelden zijn, verbeterd moet worden.

Het definitieve ontwerp lost volgens hem dus de verwachtingen in die hij dienaangaande in zijn brief van 14 maart 2001 geformuleerd heeft.

c. Wat de rol van de sociale partners in het werkgelegenheidsproces betreft

De Raad herinnert eraan dat zijn bijdrage aan de opstelling van het NAP 2001 er vooral in bestond erop toe te zien dat de voorlopige teksten verduidelijkt en aangevuld worden wat betreft de rol van de sociale partners, zowel op centraal als op sectoraal niveau, ten aanzien van de erin opgenomen maatregelen.

Het kwam er vooral op aan de Europese instanties zo volledig mogelijk in te lichten over de echte rol van de Belgische sociale partners bij de implementatie van de richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001, om zo te voldoen aan de verwachting die op Europees niveau herhaaldelijk werd geformuleerd, nl. dat aan het sociaal overleg op alle niveaus een grotere plaats zou worden ingeruimd in het kader van de coördinatie van het werkgelegenheidsbeleid.

In deze context stelt de Raad met tevredenheid vast dat het definitieve ontwerp, zoals het hem wordt voorgelegd, in ruime mate rekening houdt met de opmerkingen die hij bij het eerste voorafgaande onderzoek van de gecoördineerde voorlopige versies van het NAP 2001 heeft geformuleerd.

Hij wijst in de eerste plaats op de belangrijke verduidelijkingen die in de definitieve tekst werden aangebracht betreffende de wijze van betrokkenheid van de gewestelijke sociale partners en hun bijdrage aan het NAP 2001.

Hij neemt in dit opzicht echter akte van de latere integratie van de bijdrage van de Brusselse sociale partners in punt A.3.b.

Hij wijst eveneens op de integratie van de sectorale dimensie van het werkgelegenheidsbeleid, in het bijzonder wat betreft de implementatie van de vormingsinspanningen, de definitie van bepaalde concrete regels voor de toepassing van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 van 14 februari 2001 tot vaststelling van een nieuw kader voor loopbaanonderbreking, of nog wat betreft het vraagstuk van de overuren.

Verder is de Raad in het algemeen verheugd over de soms vrij precieze vermeldingen in de tekst omtrent de rol van de sociale partners op centraal en sectoraal niveau, met betrekking tot :

- de problematiek van de werkloosheidsvallen;
- de vaststelling van een nieuwe omkadering van de loopbaanonderbreking en de invoering van maatregelen met het oog op de verlenging van het beroepsleven van oudere werknemers;
- de inspanningen die worden geleverd om de administratieve formaliteiten van de ondernemingen te verlichten;
- de ontwikkeling van buurtwerk;
- het vraagstuk van de arbeidsduur en van een betere combinatie van arbeid en gezin, samen met het algemenere probleem van de nieuwe vormen van arbeidsorganisatie;
- de permanente vorming;
- de vraagstukken in verband met de veralgemening van nieuwe informatie-technologieën in de arbeidswereld.

De Raad vindt echter dat de tekst nog kan worden aangevuld met :

- de bepalingen van het vorige centraal akkoord 1999-2000, betreffende het aan het werk houden van oudere werknemers door maatregelen inzake behoud van de rechten;

- de dimensie die de nieuwe informatietechnologieën aan bepaalde doelgroepen, zoals gehandicapte werknemers, bieden om zich in het beroepsleven in te schakelen.

x x x

De Raad dringt erop aan in kennis te worden gesteld van de tekst van het NAP die door de ministerraad zal worden goedgekeurd alsook van de reacties van de Europese Commissie.

Op die manier zal de interactieve demarche die erin bestaat dat de sociale partners bij de opstelling van het NAP worden betrokken, compleet zijn; de verschillende fasen van dit proces illustreren overigens perfect de werking van het Belgische sociale model.

BIJLAGEN

*Mevrouw L. ONKELINX
Vice-eerste minister en
minister van Werkgelegenheid*

Brussel, 14 maart 2001

AB/AB - nr. S/83506

Onderwerp : NAP werkgelegenheid 2001

Mevrouw de minister,

De Nationale Arbeidsraad heeft een aandachtig onderzoek gewijd aan uw schrijven van 23 februari 2001 en aan de toegezonden documenten, nl. de voorlopige gecoördineerde versie van de eerste pijler van het nationale actieplan (NAP) "De inzetbaarheid verbeteren" in het kader van de Europese richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001.

Hij neemt in de eerste plaats akte van de nieuwe vorm van raadpleging met het oog op het opstellen van het NAP werkgelegenheid 2001, d.w.z. reeds in de voorbereidingsfase en niet langer, zoals in het verleden het geval was, over een afgewerkte tekst die reeds aan de Europese instellingen werd bezorgd.

Hiermee wordt op passende wijze ingespeeld op een verzoek dat de Europese instellingen hebben geformuleerd en waar hij volledig achter staat, namelijk dat de sociale partners meer worden betrokken bij de implementatie van de richtsnoeren voor de werkgelegenheid op nationaal niveau.

Hij meent volledig in staat te zijn hieraan te kunnen tegemoetkomen, daar zijn actiekader over verscheidene jaren wordt vastgesteld door de centrale akkoorden die om de twee jaar door de sociale partners gesloten worden en die derhalve perfect de jaarlijkse werkgelegenheidsrichtsnoeren van de Europese Unie kunnen implementeren.

.../...

Hij wil zich derwijze in deze ontwikkeling inpassen, dat zijn deelname aan de uitwerking van het NAP 2001 enig nut heeft, rekening houdend met de eisen van het Europese coördinatieproces, met name in termen van termijnen.

De Raad neemt eveneens akte van de raadpleging van de gewestelijke sociale partners over de vraagstukken inzake werkgelegenheid die onder de bevoegdheid van de gefedereerde entiteiten vallen.

De Raad merkt verder op dat een aantal maatregelen van de ontwerp tekst van het NAP werkgelegenheid 2001 niet exclusief onder de bevoegdheid van het ministerie van Werkgelegenheid vallen, zodat de toegezonden tekst met betrekking tot de implementatie van de werkgelegenheidsrichtsnoeren niet als volledig kan worden beschouwd.

Hij zou dan ook graag in kennis worden gesteld van de andere maatregelen, met name van economische en fiscale aard, die met de werkgelegenheidsstrategie verband houden, om de samenhang en de coördinatie van het gevoerde beleid in al zijn aspecten te kunnen beoordelen.

Hij wenst eerst enkele opmerkingen te formuleren omtrent de wijze waarop hij zijn werkzaamheden wil organiseren; vervolgens zal hij ingaan op het beginsel en de inhoud zelf van de tekst over de eerste pijler. Hij wijst er echter op dat zijn voorafgaande evaluatie van het ontwerp geen afbreuk doet aan het oordeel dat hij eventueel zal moeten vellen over de opportuniteit van de maatregelen die in het NAP werkgelegenheid 2001 aangekondigd worden en waarover hij later zou worden geraadpleegd in het kader van specifieke adviesaanvragen.

I. Organisatie van de werkzaamheden

De Raad acht het nodig eerst een aantal punten te ontwikkelen met betrekking tot het soort van procedure en de methode die in het kader van deze raadpleging zullen worden gevolgd.

De ontwerp tekst van het NAP 2001 wordt in verschillende delen (of pijlers) toegezonden, zoals blijkt uit de brief van 23 februari 2001.

Hierdoor kan hij zo snel mogelijk kennis nemen van de ontwerp teksten, d.w.z. reeds in de voorbereidende fase voor de redactie van de teksten, wat inderdaad een noodzakelijke voorwaarde is voor zijn effectieve betrokkenheid bij het opstellen van het NAP werkgelegenheid 2001.

.../...

Hij zal derhalve, zoals in de voornoemde brief van 23 februari 2001 wordt gevraagd, elke pijler voorafgaandelijk onderzoeken naarmate de ontwerp teksten worden bezorgd en hij zal daarbij de toegemeten termijnen zoveel mogelijk in acht nemen.

Het komt er volgens de Raad op aan te voorzien in een doortastende procedure zodat, gelet op het tijdschema van de werkzaamheden op Europees niveau, effectief rekening kan worden gehouden met zijn bijdrage in het kader van de voorbereidende werkzaamheden.

De Raad onderstreept evenwel dat dit voorafgaande en afzonderlijke onderzoek van de verschillende pijlers geen afbreuk doet aan de algemene beoordeling die hij medio april 2001 in het kader van een formeel advies zal geven over het hele ontwerp van NAP werkgelegenheid 2001.

De verschillende pijlers van het NAP vormen volgens hem immers een evenwichtig geheel dat in zijn totaliteit moet worden beoordeeld.

II. Eerste onderzoek van de gecoördineerde ontwerp tekst over de eerste pijler van het NAP werkgelegenheid 2001

A. Opmerkingen over de structuur van de tekst

De Raad heeft eerst een aantal opmerkingen met betrekking tot de structuur van de ontwerp tekst over de eerste pijler van het NAP werkgelegenheid 2001.

De Raad wijst in de eerste plaats op een gebrek aan overzichtelijkheid in de huidige tekst, wat betreft de chronologie van de maatregelen.

Hij constateert meer bepaald dat de maatregelen die reeds in het kader van het NAP werkgelegenheid 2000 werden vastgesteld en waarvan de implementatie vandaag aan de gang is, moeilijk te onderscheiden zijn van de nieuwe initiatieven in het kader van het NAP werkgelegenheid 2001.

Wat deze laatste initiatieven betreft, constateert hij verder dat er verwarring is tussen de reeds goedgekeurde maatregelen en de maatregelen waaraan nog gewerkt wordt.

Volgens de Raad moet de tekst daarom beter gestructureerd worden opdat de krachtlijnen 2000 en 2001 op conceptueel vlak overzichtelijker worden zodat een en ander leesbaarder en begrijpelijker wordt.

B. Opmerkingen over de samenhang en de coördinatie van de acties van de verschillende bevoegde beleidsniveaus

De Raad wijst erop dat in de tekst zelf van het NAP werkgelegenheid 2001 aandacht moet worden besteed aan de overzichtelijkheid van de globale strategie die in België wordt gevolgd bij de implementatie van de richtsnoeren voor de werkgelegenheid en aan de wijze waarop de samenhang en de coördinatie van de desbetreffende acties van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten worden gewaarborgd.

De Raad vindt het spijtig dat de huidige tekst de samenhang en in sommige gevallen zelfs de complementariteit van de algemeenbeleidslijnen van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten niet voldoende in het licht stelt.

Ook wordt niet voldoende ingegaan op de manier waarop de sociale partners, zowel op federaal niveau als op het niveau van de gefedereerde entiteiten, bij het NAP betrokken worden en eraan bijdragen.

Het feit dat er verschillende beleidsniveaus zijn en dat de sociale partners op elk van die niveaus hun medewerking verlenen, is volgens de Raad nochtans een essentieel element van het werkgelegenheidsbeleid in België; dit zou in het kader van het Europese proces tot coördinatie van het werkgelegenheidsbeleid uitdrukkelijk geformuleerd en geïllustreerd moeten worden ten gerieve van de Europese instellingen.

C. Opmerkingen betreffende de inhoud van de ontwerptekst over de eerste pijler

1. Horizontale richtsnoer over de gelijkheid van mannen en vrouwen

Onverminderd verdere ontwikkelingen in het kader van het advies dat medio april over het hele NAP werkgelegenheid 2001 zal worden uitgebracht, wijst de Raad nu reeds op het belang van de transversale dimensie in het geheel van de vier pijlers van de gelijkheid van mannen en vrouwen, met name in termen van evaluatie van de weerslag van de maatregelen op de werkgelegenheidsgraad van de vrouwen.

2. Rol van de sociale partners in het werkgelegenheidsproces

De Raad wil in de huidige tekst van de eerste pijler van het NAP een aantal verduidelijkingen en aanvullende elementen aanbrengen, vooral met betrekking tot de rol van de sociale partners, zowel op centraal als op sectoraal niveau, ten aanzien van de erin opgenomen maatregelen.

a. De preventieve aanpak van de werkloosheid

De Raad acht het nodig om met betrekking tot punt 1 van het ontwerp eerst te herinneren aan de stuwende rol van de sociale partners in verband met een aantal maatregelen in het kader van de preventieve aanpak van de werkloosheid.

Eerst en vooral dient te worden herinnerd aan de belangrijke werkzaamheden die de sociale partners in het verlengde van het centraal akkoord 1999-2000 reeds hebben verricht over het thema van de werkloosheidsvallen; deze werkzaamheden hebben in het kader van advies nr. 1.293 van 20 december 1999 geleid tot concrete voorstellen inzake de kinderbijslag en de kosten voor kinderopvang, de aanmoedigingspremie om een baan te aanvaarden, de loonbeslaglegging en de begeleiding van werklozen, die een niet onbelangrijke bron zijn voor de regeringsacties omdat de federale overheid vandaag nog maatregelen neemt ter concretisering van verschillende voorstellen die in het genoemde advies zijn geformuleerd.

Hij wijst eveneens op de impuls die de sociale partners in het kader van datzelfde centraal akkoord van 8 december 1998 hebben gegeven omtrent de strategie inzake de vermindering van de socialezekerheidsbijdragen in het algemeen en vooral met betrekking tot de verhoging van het nettoloon van de werknemers die het gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen genieten, welk vraagstuk wordt behandeld in advies nr. 1.260 van 10 februari 1999.

b. Verlenging van het beroepsleven

Volgens de Raad moeten ook een aantal verbeteringen in de tekst worden aangebracht om de Europese instellingen te wijzen op de bepalingen van het centraal akkoord 2001-2002 van 22 december 2000, die betrekking hebben op de verlenging van het beroepsleven van werknemers boven de 50 jaar en in sommige gevallen zelfs boven de 45 jaar in het kader van de uitbreiding van de zogenaamde ROSETTA-maatregelen tot deze categorie van werknemers.

.../...

De sociale partners kiezen immers bewust voor een preventieve aanpak om te voorkomen dat werknemers vervroegd uitreden vanaf de eerste leeftijd waarop dit fenomeen in ons land kan worden vastgesteld.

Het gaat meer bepaald om :

- *de bijzondere bepalingen die inzake arbeidsduur op deze categorie van werknemers van toepassing zijn en de bijzondere regels die zijn aangenomen in het kader van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 van 14 februari 2001 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de arbeidsprestaties tot een halfzijdse betrekking; de wetsontwerpen die de ministerraad dienaangaande onlangs heeft aangenomen, voorzien in de desbetreffende begeleidingsmaatregelen.*

Dit zijn regels die de oudere werknemers de mogelijkheid bieden het einde van hun beroepsleven te organiseren en daarbij toch de band met de onderneming in stand te houden door nog halftijds of ten belope van 4/5de te blijven werken.

Op basis daarvan zullen de sectoren overgaan tot onderhandelingen om op hun niveau bepaalde regels overeen te komen.

Er dient dus ook te worden gewezen op een versterkend effect van het sectoraal overleg, dat echter pas kan worden beoordeeld als dat overleg achter de rug is.

- *de bijzondere inspanning inzake beroepsvorming ten gunste van deze doelgroep, waarin het voornoemde akkoord voorziet; deze inspanning moet grotendeels op sectorniveau worden geïmplementeerd.*
- *het akkoord van de sociale gesprekspartners om een verbetering van de tewerkstellingsmogelijkheden voor oudere werknemers na te streven (punt C van het centraal akkoord), en in het bijzonder :*

** door het bestrijden van stress ;*

** door een verbetering van de arbeidsomstandigheden gedurende het hele leven ;*

.../...

- * door bijkomende maatregelen ter begunstiging van het aanwerven van werklozen van 45 jaar en ouder (die reeds 6 maanden werkloos zijn), die vooral bestaan in een nieuwe activering van de werkloosheidsuitkeringen (20.000 BEF per maand gedurende één jaar) ;
- * door de bijdragevermindering (in verhouding tot de leeftijd) vanaf 2002 voor de tewerkstelling van werknemers van 58 jaar en ouder;
- * door het bevorderen van praktijken, zoals het peterschap, om een brug te vormen gebaseerd op het doorgeven van ervaring tussen generaties.

De Raad wijst erop dat de sociale partners hiermee de verbintenis nakomen die ze in het kader van het vorige centraal akkoord hebben aangegaan en die ze reeds geformaliseerd hebben door tal van voorstellen in advies nr. 1.294 van 20 december 1999, met name wat betreft de stimulering tot werkhervatting door maatregelen inzake behoud van rechten. De preventieve aanpak gaat dus gepaard met een actiever beleid ten gunste van degenen die de arbeidsmarkt te vroeg verlaten hebben.

c. Beroepsvorming

De Raad meent dat de bepalingen van het jongste centraal akkoord, die betrekking hebben op de vormingsinspanningen, meer tot uiting zouden moeten komen in het kader van de eerste pijler van het NAP werkgelegenheid 2001.

Hij herinnert er immers aan dat de doelstelling die specifiek op de risicogroepen is gericht, erin bestaat de inspanning van het bedrijfsleven tegen eind 2002 globaal genomen op 1,6 % van de loonkosten te brengen, wat nieuwe initiatieven en inspanningen vereist die op sectorniveau geïmplementeerd zullen worden.

De Raad wijst hier in het bijzonder op het belang van de sectorale dimensie van dit beleid, wat volgens hem nadrukkelijker uit de ontwerptekst zou moeten blijken. De fondsen die in dit kader meespelen en gestijfd worden door middelen die op initiatief van de sociale partners van de sector worden gefinancierd, moeten in het licht worden gesteld. De beroepsopleidingen die zich ook tot de werknemers boven de 45 jaar richten, zijn passende oplossingen om het hoofd te bieden aan de krapte op de arbeidsmarkt.

De Raad benadrukt ten slotte het belang dat hij hecht aan het systeem van betaald educatief verlof en aan de doeltreffende financiering ervan, met name in termen van begrotingsdotatie en termijn van terugbetaling aan de ondernemingen. Hij herinnert dienaangaande aan de verbintenis die de sociale partners in het jongste centraal akkoord hebben aangegaan, om een advies uit te brengen over de aanpassingen die in het bestaande systeem aangebracht moeten worden alsook over de vereenvoudiging van de administratieve verplichtingen en de optimalisering van de lijst van de erkende vormingscursussen.

Met bijzondere hoogachting,

De Secretaris,

De Voorzitter,

J. Glorieus

P. Windey

Mevrouw L. ONKELINX
Vice-eerste minister en
minister van Werkgelegenheid

Brussel, 20 maart 2001

AB/AB nr. S/83 563

Onderwerp : NAP werkgelegenheid 2001

Mevrouw de minister,

De Nationale Arbeidsraad heeft zich gebogen over de inhoud van uw brieven van 2 maart en 12 maart 2001 alsook over de documenten als bijlage, nl. de voorlopige gecoördineerde versies van het nationale actieplan (NAP) dat in het kader van de Europese richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001 opgesteld werd, met betrekking tot :

- *deel A (algemeen deel) ;*
- *de tweede pijler "ontwikkeling van ondernemerschap en het scheppen van banen";*
- *de derde pijler "de bevordering van het aanpassingsvermogen van de ondernemingen en hun werknemers" ;*
- *de vierde pijler "versterking van het gelijkheidsbeleid voor mannen en vrouwen".*

Deze brieven liggen in het verlengde van de brief van 23 februari 2001 waarbij de voorlopige gecoördineerde versie van de eerste pijler van het NAP werkgelegenheid 2001 aan de Raad werd bezorgd.

De Raad wil nu het voorafgaand onderzoek van het NAP werkgelegenheid 2001 met betrekking tot de eerste pijler, dat hij in zijn vorige brief van 14 maart 2001 heeft aangevat, voortzetten en afronden, en daarna de voorlopige gecoördineerde tekst van het algemene deel (deel A) en van de laatste drie pijlers bespreken.

De Raad acht het in het kader van dit onderzoek evenwel gepast te wijzen op bepaalde punten over de doortastende procedure in het kader van deze raadpleging, die hij reeds in zijn vorige brief van 14 maart 2001 heeft opgeworpen.

Hij wil er eerst aan herinneren dat dit voorafgaande onderzoek geen afbreuk doet aan het oordeel dat hij eventueel zal moeten vellen over de opportuniteit van de maatregelen die in het NAP werkgelegenheid 2001 worden aangekondigd en waarover hij later zou worden geraadpleegd in het kader van specifieke adviesaanvragen.

Deze oefening doet evenmin afbreuk aan het alomvattende oordeel dat hij in het kader van een formeel advies zal vellen over het ontwerp van NAP in zijn geheel, d.w.z. over de definitieve versie van alle delen waaruit het bestaat.

Wat dit laatste punt betreft, neemt hij akte van het feit dat in uw brief van 12 maart 2001 wordt aangekondigd dat hij vóór eind maart 2001 officieel om advies zal worden verzocht over de definitieve versie van de geïntegreerde tekst.

Bovendien verduidelijkt hij dat deze buitengewone procedure, als het geschiktste antwoord op de specifieke eisen van het Europese proces voor de coördinatie van het werkgelegenheidsbeleid, wat het tijdschema betreft in geen enkel geval als een nieuwe soort van procedure mag worden beschouwd, die tot andere dossiers zou kunnen worden veralgemeend.

De Raad wil zijn uiteindelijke bijdrage hoofdzakelijk richten op de voorbereidingsfase tot opstelling van het NAP werkgelegenheid 2001 door zoals voor de voorlopige tekst van de eerste pijler een aantal verduidelijkingen en aanvullende elementen te formuleren wat betreft de rol van de sociale partners, zowel op centraal als op sectoraal niveau ten aanzien van de maatregelen in het algemene deel en in elk van de laatste drie pijlers.

I. Eerste onderzoek van de gecoördineerde ontwerp tekst van deel A (algemeen deel) van het NAP werkgelegenheid 2001

De Raad constateert dat deel A van het ontwerp van NAP werkgelegenheid 2001 het mogelijk maakt de opbouw, de samenhang en de complementariteit van het werkgelegenheidsbeleid van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten beter te begrijpen en tegemoetkomt aan een aantal verwachtingen die de Raad dienaangaande in zijn brief van 14 maart 2001 heeft geformuleerd.

De Raad neemt eveneens akte van punt 3.2 van de ontwerptekst van deel A "actieve strategie in partnerschap met de sociale partners" dat specifiek ingaat op de bijdrage van de sociale partners aan het beleid in het kader van de richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001.

Hij constateert dat dit punt van het ontwerp enerzijds gedeeltelijk rekening houdt met een aantal opmerkingen die hij in zijn brief van 14 maart 2001 met betrekking tot de eerste pijler heeft geformuleerd, met name in verband met de vermindering van de socialezekerheidsbijdragen, de loopbaaneindemogelijkheden voor oudere werknemers, de verhoging van het nettoloon van de werknemers met de laagste lonen en de permanente vorming en anderzijds een opsomming geeft van een aantal acties van de sociale partners, die in de sfeer liggen van de andere drie pijlers van het NAP werkgelegenheid 2001.

Deze elementen mogen volgens de Raad echter niet worden beschouwd als zijnde een volledige afspiegeling van de deelname van de sociale partners aan de implementatie van de richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001; de verduidelijkingen en de commentaar die hij met betrekking tot de eerste pijler heeft geformuleerd, blijven dan ook volledig relevant, zoals dit ook het geval is voor de laatste drie pijlers van het NAP werkgelegenheid 2001.

II. Eerste onderzoek van de gecoördineerde ontwerptekst van de tweede pijler van het NAP werkgelegenheid 2001

A. Opmerking vooraf

Vóór het onderzoek van de inhoud zelf van de tweede pijler wenst de Raad een algemene opmerking vooraf te formuleren over de aard van de desbetreffende beleidsmaatregelen.

Vele maatregelen die in de sfeer liggen van de tweede pijler van de Europese richtsnoeren, hebben immers rechtstreeks betrekking op de zelfstandigen en zijn veeleer fiscale stimuli dan maatregelen die als zodanig onder het beleid van het ministerie van Werkgelegenheid vallen.

De Raad herinnert dienaangaande aan het standpunt dat hij reeds in zijn brief van 14 maart 2001 met betrekking tot de eerste pijler heeft ingenomen, nl. dat de voorlopige gecoördineerde versie van het NAP werkgelegenheid 2001, zoals ze hem werd voorgelegd, niet als volledig kan worden beschouwd wat de implementatie van de werkgelegenheidsrichtsnoeren betreft.

Hij herhaalt dan ook het reeds in diezelfde brief geformuleerde verzoek om in kennis te worden gesteld van de bijdragen van de andere ministeries die bij de follow-up en de implementatie van de werkgelegenheidsrichtsnoeren betrokken zijn; wat de tweede pijler betreft zijn dit hoofdzakelijk het ministerie van Middenstand en het ministerie van Financiën.

Voor hem is dit een noodzakelijke voorwaarde om de samenhang en de coördinatie van het gevoerde beleid in al zijn aspecten te kunnen beoordelen.

B. Onderzoek van de tweede pijler

1. Administratieve vereenvoudiging

Volgens de Raad zou in het kader van de tweede pijler van het NAP werkgelegenheid 2001 meer aandacht moeten worden besteed aan de vandaag in België doorgevoerde administratieve vereenvoudiging en zou ook herinnerd kunnen worden aan de centrale rol van de sociale partners in dit proces, sinds de aanvang van de werkzaamheden van de task force medio 1996.

De betrokkenheid van de sociale partners heeft het immers mogelijk gemaakt om in het kader van de vele adviezen van de Nationale Arbeidsraad, aan te geven welke grote beginselen aan de hervorming ten grondslag moeten liggen, nl. vereenvoudiging, neutraliteit en uitvoerbaarheid; daarnaast konden deze beginselen ook in concrete toepassingsregels voor elke uitvoeringsfase worden gegoten.

De Raad herinnert hier vooral aan zijn advies nr. 1.325 van 16 oktober 2000, waarin hij een grondig onderzoek heeft gewijd aan drie belangrijke aspecten van de hervorming, nl. de veralgemening van de elektronische aangifte, de aangifte van het sociaal risico en de veralgemening van DIMONA; in een aantal gevallen werden de praktische regels vastgesteld met het oog op de nodige garanties voor alle partijen en de planning.

In hetzelfde advies heeft de Raad, alvorens een standpunt over de veralgemening van DIMONA in te nemen, de gevolgen geëvalueerd van de invoering van DIMONA in de bouw-, transport- en interimsector, overeenkomstig de bepalingen van het centraal akkoord 1999-2000.

Hij onderstreept ten slotte de aandacht die volgens hem in het NAP werkgelegenheid 2001 moet uitgaan naar de bepalingen van het centraal akkoord 2001-2002, die betrekking hebben op de voortzetting van het proces tot vereenvoudiging van de administratieve lasten voor de ondernemingen.

De huidige tekst dient volgens de Raad beter gevaloriseerd te worden, door er het volgende in op te nemen :

- de verbintenis van de sociale partners om op korte termijn en in samenwerking met de RSZ voorstellen te doen om de bestaande systemen inzake bijdragevermindering samen te bundelen en te vereenvoudigen en in het voorjaar van 2001 een grondig debat te voeren over de eventuele vereenvoudiging van de procedure met betrekking tot de sociale verkiezingen;*
- het verzoek van de sociale partners dat de regering een aantal concrete initiatieven realiseert zowel op het vlak van de administratieve vereenvoudiging als van een verhoogde rechtszekerheid voor alle betrokken partijen.*

2. Problematiek van de schijnzelfstandigen

De Raad meent dat de problematiek van de schijnzelfstandigen in de sfeer ligt van de tweede pijler van het NAP werkgelegenheid 2001 en er dus in opgenomen zou moeten worden, met vermelding van de werkzaamheden die op dat vlak in België aan de gang zijn.

De sociale partners zijn dienaangaande bereid volledig mee te werken aan een oplossing voor dit vraagstuk in het kader van uw adviesaanvraag van mei 2000, rekening houdend met de bevoegdheid van het ministerie van Middenstand in deze zaak.

3. Buurtwerk

Met betrekking tot punt 2 van de voorlopige gecoördineerde versie van de tweede pijler van het NAP werkgelegenheid 2001, dat handelt over de dienstensectoren, herinnert de Raad aan het belang dat hij hecht aan de ontwikkeling van het zogenaamde buurtwerk.

Hij wijst dienaangaande op het verzoek dat hij in advies nr. 1.318 van 18 juli 2000 heeft geformuleerd, nl. dat een algemene evaluatie wordt gemaakt, met insluiting van de financiële aspecten, van de maatregelen die de regering heeft aangenomen om de ontwikkeling van buurtwerk te bevorderen.

4. Ontwikkeling van de nieuwe informatie- en communicatietechnologieën (ICT)

De Raad wil ten slotte dat zijn werkzaamheden betreffende de ontwikkeling van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën in de arbeidswereld beter tot uiting komen in het NAP werkgelegenheid 2001.

Vooraf in het kader van zijn advies nr. 1.315 van 22 juni 2000, heeft de Raad het potentieel van deze nieuwe technologieën voor het creëren van banen beter kunnen inschatten; in hetzelfde advies heeft hij ook aangegeven aan welke voorwaarden moet worden voldaan voor de volledige realisatie van dit potentieel, heeft hij een evaluatie gemaakt van een aantal ontwikkelingen die deze technologieën in verband met de arbeidsorganisatie met zich meebrengen en heeft hij gewezen op de positieve inbreng in termen van sociale insluiting voor sommige categorieën van werknemers.

Hij heeft eveneens een actieve bijdrage kunnen leveren aan de aan de gang zijnde vaststelling van een kader, om het gebruik van sommige nieuwe technologieën in de ondernemingen te kunnen verzoenen met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de werknemers.

Zo werkt de Raad, in het verlengde van de werkzaamheden die hebben geleid tot het sluiten van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 68 van 16 juni 1998 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de werknemers ten opzichte van de camerabewaking op de arbeidsplaats, aan een collectieve arbeidsovereenkomst tot vaststelling van een kader voor de controle, door de werkgever, op het gebruik van e-mail en internet door de werknemers.

III. Eerste onderzoek van de gecoördineerde ontwerp tekst van de derde pijler van het NAP werkgelegenheid 2001

De Raad wil hier in de eerste plaats wijzen op de centrale rol van de sociale partners in het kader van de derde pijler van de Europese richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001.

De akkoorden waarover de sociale partners onderhandeld hebben, zijn volgens hem immers het belangrijkste instrument om de in de richtsnoeren 13, 14 en 15 opgesomde beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren.

De Raad vindt het dus uiterst belangrijk dat aan de Europese instellingen een zo compleet mogelijke informatie wordt gegeven over de rol van de sociale partners bij de implementatie van de derde pijler van de richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001; de vele bepalingen van het centraal akkoord 2001-2002, die onder deze pijler vallen, moeten dan ook beter tot uiting komen in het NAP werkgelegenheid 2001.

A. Combinatie van beroeps- en privé-leven

Wat de combinatie van beroeps- en privé-leven betreft, wijst de Raad erop dat in het kader van de derde pijler van het NAP werkgelegenheid 2001 aandacht moet worden besteed aan de bepalingen van het jongste centraal akkoord 2001-2002, die betrekking hebben op de instelling van een nieuw kader voor loopbaanonderbreking en in het bijzonder :

- *de instelling van een recht op tijdskrediet voor loopbaanonderbreking;*
- *de instelling van een stelsel van specifieke afwezigheden (palliatieve zorg, ouderschapsverlof, verlof om een zwaar ziek familielid bij te staan) ;*
- *de instelling van een systeem van loopbaanonderbreking ten belope van 1/5de per week, ter vervanging en vereenvoudiging van de bestaande wettelijke en CAO-stelsels.*

Hij herinnert er dienaangaande aan dat deze systemen van loopbaanonderbreking door hem werden geconcretiseerd in het kader van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 van 14 februari 2001 en dat de wetsontwerpen die de ministerraad recentelijk heeft goedgekeurd, in het verlengde ervan liggen.

Deze laatste verduidelijking is volgens de Raad een uitzonderlijke gelegenheid om andermaal te wijzen op de werkelijke plaats van de sociale partners binnen het raam van implementatie van de derde pijler van de werkgelegenheidsrichtsnoeren; deze plaats beantwoordt volgens hem volledig aan de verwachtingen van de Europese instellingen in diezelfde richtsnoeren.

In dezelfde geest is het ook gepast te herinneren aan :

- *de verbintenis die de sociale partners in het centraal akkoord 2001-2002 hebben aangegaan om een grondig onderzoek te wijden aan de mogelijkheden en ervaringen inzake tijdsparen teneinde hiervoor eventueel een kader uit te werken ;*
- *de door hem verrichte werkzaamheden voor het oplossen van de specifieke problemen van de deeltijdwerkers wat betreft de toepassing van de regelgeving inzake jaarlijkse vakantie (cf. advies nr. 1.317 van 18 juli 2000).*

B. Aanpassing van de regelgeving betreffende de arbeidsduur

De Raad wijst eveneens op de betrokkenheid van de sociale partners bij de huidige hervorming met het oog op een arbeidstijdverkorting zowel op individueel als op collectief vlak; deze betrokkenheid zou in het kader van het NAP werkgelegenheid 2001 beter tot uiting moeten komen.

Hij herinnert eraan dat het jongste centraal akkoord het mogelijk maakt om de reële gevolgen van de beoogde maatregelen voor de ondernemingen op budgettair vlak in het licht te stellen.

Hij onderstreept eveneens het belang van de bijdrage van de sectoren voor de effectieve invoering van de 38-urige werkweek tegen uiterlijk 1 januari 2003; de concrete regels van deze arbeidstijdverkorting moeten worden vastgesteld in akkoorden op sectoraal niveau of, bij ontstentenis ervan, op ondernemingsniveau.

Verder herinnert hij eraan dat het centraal akkoord 2001-2002 voorziet in de oprichting van een werkgroep binnen de Nationale Arbeidsraad, om na te gaan of de wet betreffende de arbeidsduur niet in overeenstemming moet worden gebracht met de nieuwe ontwikkelingen in de sectoren en de ondernemingen.

C. Arbeidsorganisatie

Deze sectorale dimensie is volgens de Raad eveneens terug te vinden in de maatregelen ter verbetering van de arbeidsorganisatie binnen de ondernemingen.

De Raad verwijst hier in het bijzonder naar de bepalingen van het centraal akkoord 2001-2002, waarbij de sectoren wordt verzocht alle mogelijkheden inzake innovaties in het kader van de arbeidsorganisatie te benutten, rekening houdend met de economische verplichtingen van de ondernemingen en met de collectieve en individuele verzuchtingen van de werknemers; deze bepalingen zouden volgens hem in het kader van de derde pijler beter in het licht moeten worden gesteld.

Eveneens op sectorniveau dient een beperking van de overuren nagestreefd te worden, vooral in de sectoren die op de arbeidsmarkt met specifieke moeilijkheden worden geconfronteerd; deze sectoren worden immers in het kader van het centraal akkoord 2001-2002 uitgenodigd om de problematiek van de overuren en de concrete regels inzake verloning en duur van de compensaties te overwegen.

D. Arbeidsomstandigheden

De Raad herinnert ten slotte aan de belangrijkheid van het vraagstuk van de stress, waarover op 30 maart 1999 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 72 werd gesloten betreffende het beleid ter voorkoming van stress door het werk.

In het centraal akkoord 2001-2002 wordt gewezen op het belang van deze collectieve arbeidsovereenkomst voor het welzijn van de werknemers en de goede werking van de onderneming. Verder is bepaald dat deze overeenkomst in de loop van 2002 geëvalueerd zal worden.

IV. Eerste onderzoek van de gecoördineerde ontwerp tekst van de vierde pijler van het NAP werkgelegenheid 2001

De Raad onderstreept hier het belang dat hij hecht aan de vierde pijler van de richtsnoeren voor de werkgelegenheid 2001 en in het bijzonder de transversale en geïntegreerde dimensie van de bevordering van de gelijkheid van mannen en vrouwen; voor alle maatregelen van de vier pijlers van het NAP, moet aan deze doelstelling worden voldaan.

Ten slotte wijst hij erop dat de sociale partners in het kader van het centraal akkoord 1999-2000 zijn begonnen met de inspanning om het gebruik van analytische of gelijkwaardige systemen van functieclassificatie aan te moedigen en dat deze inspanning in het kader van het jongste akkoord 2001-2002 wordt voortgezet.

In deze context past de verbintenis die de sociale partners in het centraal akkoord 2001-2002 hebben aangegaan om bij het Europees Sociaal Fonds een pilootproject uit te werken dat bijvoorbeeld een gendereffectenstudie kan bevatten in de sectoren die reeds een analytische functieclassificatie ingevoerd hebben.

Met bijzondere hoogachting,

De Secretaris,

De Voorzitter,

J. Glorieus

P. Windey